

BÉKÉSI JÁRÁSBÍRÓSÁG 1.	
<small>postán érkezett, faxon érkezett, e-mailen érkezett, személyesen behozva, átadókönyvvel érkezett, gyűjtőszekrényben kiveve</small>	
Erkezett:	2020 MÁRC 10.
Példány: Mell.:..... db
Az ügyirat száma:	1.334/20P

Magyarország Alkotmánybírósága
1015 Budapest, Donáti utca 35-45.

a Békési Járásbíróság,
mint az ügyben első fokon eljáró bíróság útján
5630 Békés, Széchenyi tér 15.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/00598-0/2020
Erkezett:	2020 MÁRC 18.
Példány:	1
Melléklet:	4 db
Kezelőiroda:	elu

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, [redacted] terhelt, a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm - Dr. Magyar György ügyvéd [redacted] - útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Gyulai Törvényszék 2019. december 6. napján hozott 14.Bf.21/2019/29. számú végzésének alaptörvény-ellenességét – tekintettel arra, hogy a Gyulai Törvényszék döntése sérti az indítványozó [redacted] Alaptörvényben biztosított jogát –, és az Abtv. 43. §-(1) bekezdésének megfelelően azt semmisítse meg, mivel sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését és az Egyezmény 6. cikk 1. pontját, melyek értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság és észszerű határidőn belül bírálja el.

I n d o k o l á s

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

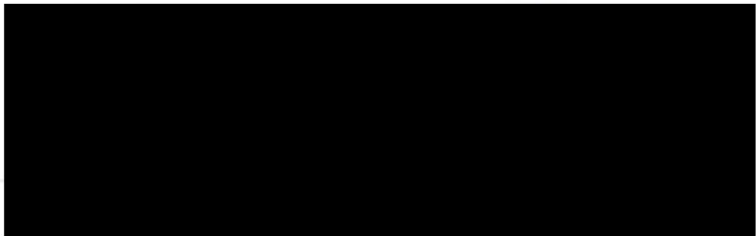
a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése

A Békési Járásbíróság a 2018. október 25. napján kelt 1.B.34/2018/26. számú ítéletével [redacted] terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett szexuális erőszak büntettségben és gyermekpornográfia büntettségben. Ezért a terheltet 9 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre 8 év közügyektől való eltiltásra és foglalkozás gyakorlásától végleges hatállyal eltiltásra ítélte.

Terhelti és védői fellebbezés alapján eljárva a Gyulai Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2019. december 6. napján jogerős 14.Bf.21/2019/29. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a terhelt személyi azonosító okmányának pontosítása és telefonos elérhetőségének rögzítése mellett helybenhagyta.

A 2018. október 25. napján meghozott I. fokú ítéletet követően a Gyulai Törvényszék, mint II. fokú bíróság az ügy II. fokú elbírálására 2019. április 9. napjára tűzött ki nyilvános ülést, amelyen az ügyészi és védői bizonyítási indítványokra tekintettel a nyilvános ülést elnapolta azzal, hogy bizonyítás felvétele esetén új tárgyalási határnapot fog kitűzni. A II. fokú tanács elnökeként [redacted] író járt el a nyilvános ülésen.

Záradék

Ezt követően a II. fokú bíróság az ügyben 2019. november 14. napjára tűzött ki tárgyalást, az idézésen a tanács elnökeként [REDACTED] szerepel. A II. fokú bíróság a 2019. november 11. napján kelt végzésével a 2019. november 14. napjára kitűzött tárgyalást elhalasztotta és új határnapként 2019. november 22. napját jelölte meg. Ezen végzésen a tanács elnökeként már [REDACTED] szerepel.

A 2019. november 22. napján megtartott tárgyalást követően a II. fokú határozat kihirdetésére 2019. december 6. napján került sor. A 2019. november 22. napján megtartott tárgyaláson a tanács elnökeként [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] járt el és az ő elnökletével került sor a 2019. december 6. napján kelt határozat kihirdetésére.

A Gyulai Törvényszék 2019. október 1. napján módosított Ügyelosztási rendje B. mellékletei határozzák meg a törvényszéken eljáró bírók által intézett és tárgyalat ügycsoportokat. Az Ügyelosztási rend mellékletében [REDACTED] a törvényszékre beosztott bírók által intézett I. fokú ügyek tekintetében van feljogosítva a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények tárgyalására. Az Ügyelosztási rend B.3. számú mellékletében a fellebbviteli ügyek elbírálására beosztott és kirendelt bírók között [REDACTED] a nem szerepel.

A fentiekből megállapíthatóan az ezen alkotmányjogi panaszban később részletesen kifejtett alaptörvényi és jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel a II. fokon eljáró bíróság nem volt törvényesen megalakítva.

[REDACTED] az Alaptörvényben rögzített jogát sérti továbbá a II. fokú eljárás indokolatlan, a bíróság inaktivitásában megmutakozó elhúzódnása, mert a 2019. április 9. napján megtartott nyilvános ülést követően a II. fokú eljárásban érdemi eljárási cselekmény csak 2019. november 22. napján történt, a II. fokú döntés meghozatalára pedig 2019. december 6. napján került sor.

A törvényes bíróhoz való jog sérelme az alábbiak miatt valósult meg.

A Be. 608. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ítélet hatályon kívül helyezésének van helye, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (Bszj) 8. § (1) bekezdése alapján senki sem vonható el törvényes bírójától. A 8. § (2) bekezdés alapján a törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, **előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.**

A bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás 114. § (1) bekezdése szerint a Bszj. 9. § (1) bekezdése alapján a bíróság elnöke minden év december 10. napjáig a következő tárgyévre vonatkozóan ügyelosztási rendet határoz meg. Az ügyelosztási rendnek tartalmaznia kell, hogy a bírák, a bírósági titkárok, bírósági ügyintézők **mely ügyekben járhatnak el (ügybeosztás)**, és hogy az ügyek kiosztására milyen szabályok szem előtt tartásával kerül sor (ügykiosztás).

A fenti garanciális szabályok biztosítják, hogy az ügyek elosztása és tárgyalása előre meghatározott elvek mentén, kiszámíthatóan és átláthatóan történjen, abban szubjektív döntések ne játszanak szerepet.

A Gyulai Törvényszék Ügyelosztási rendjéből kitűnően [REDACTED] a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények II. fokú tárgyalására az ügyelosztási rendben nem került kijelölésre, így a II. fokú eljárásban a tanács elnökeként nem járhatott volna el.

Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács nem az előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölhető tanácsként járt el, eljárása sértette a Bszi. 8. § (1) bekezdését és elvonta a terheltet a törvényes bírójától.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Gyulai Törvényszék határozata elleni fellebbezést a Be. 615. § (5) bekezdése zárja ki.

Tájékoztatjuk a Tisztelt Alkotmánybíróságot arról, hogy az ügyben felülvizsgálati eljárás, továbbá más rendkívüli jogorvoslati eljárás – perújítás, jogorvoslat a törvényesség érdekében – kezdeményezésére nem került sor.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Gyulai Törvényszék végzése 2019. december 6. napján kelt, amelyet [REDACTED] 2020. február 11. napján vett kézhez, a büntetés-végrehajtási intézetben eszközölt kézbesítés útján. Ennélfogva az indítvány benyújtására az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt azon követelménynek, amely szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani, az alkotmányjogi panasz megfelel.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

[REDACTED] az alkotmányjogi panasszal megtámadott jogerős ítélet vádlottja volt, akinek személyét – törvényes bíróhoz való jogát és ügyének ésszerű határidőn belül történő elbíráláshoz fűződő jogát – a Gyulai Törvényszék döntése közvetlenül érintette.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az indítványozó által állított jogsérelmek a bírói döntést érdemben befolyásoló módon alaptörvény-ellenesek.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő, a tisztességes eljárást garantáló azon alkotmányos követelménynek, miszerint a büntető ítéletet a törvény által felállított bíróság bírálja el, a támadott ítélet nem felel meg. A tisztességes eljárással szemben ugyanis nem mérlegelhető más alkotmányos cél vagy feladat, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog szempontjából közömbös, hogy az ítélet érdemben mennyiben helytálló, így az is, hogy az eljárás egyes szabálytalanságai mennyiben befolyásolják a döntés végeredményét. Az ítélet igazságtartama ugyanis mindig viszonylagos, „a mindig részleges és szubjektív igazságosságnál a tárgyi és formális elvekre támaszkodó jogbiztonság előbbrevaló”¹. Az eljárási garanciák biztosítása ugyanakkor a legjobb módja az esetleges téves ítéletek kiküszöbölésére.

¹ 11/1992. (III. 5.) AB hat.

A jogerős határozatban megnyilvánuló bírói döntés sérti az Alkotmánybíróság több döntésében, így a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban kifejtett alkotmányos követelményt, azáltal, hogy a büntetés kiszabása során az eljárás bírói inaktivitásban megmutatkozó elhúzódása ellenére az I. fokon kiszabott büntetés mértékét nem enyhítette, sőt, az ehhez fűzött indokolása teljesen ellentétes a hivatkozott alkotmánybírósági határozatban kifejtettekkel, amikor a teljes eljárás időtartamának viszonylag rövid voltával indokolta a több, mint 6 hónapos inaktivitás enyhítő körülményként történő figyelembevételét a II. fokú határozat során.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az alkotmányjogi panasszal érintett egyéb jogszabályi rendelkezések:

2011. évi CLXI. tv. a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (Bszi.)

8. § (1) Senki sem vonható el törvényes bírójától.

(2) A törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.

2017. évi XC. tv. a büntető eljárásról (új Be.)

608. § (1) A másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha

- a) a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, vagy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen,*
- b) az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt,*

561. § (3) Az ügydöntő határozat indokolása tartalmazza f) a határozat egyéb rendelkezéseinek és az indítványok, így különösen a bizonyítási indítványok elutasításának indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

589. § A Tizenegyedik, valamint Tizenharmadik-Tizennegyedik Részben megállapított rendelkezéseket a másodfokú bírósági eljárásban az e Részben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

605. § (4) A határozat indokolásának a helybenhagyás indokait röviden kell tartalmaznia.

Az Alkotmánybíróság eddig kevés ügyben foglalkozott a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog részét képező törvényes bíróhoz való jog követelményével. A 36/2013. (XII. 5.) AB határozat szerint az Alkotmánybíróságnak a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata során kiindulópontja, hogy a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket. Kiemelte, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog, vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása mellett lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el.

A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.

A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapon történhet.

Az Alkotmánybíróság a 993/B/2008. AB határozatában hangsúlyozta, hogy „a »törvényes bírótól való elvonás tilalma« [...] - az önkényes ügyelosztási renddel szemben - az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésekor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba - többek között - az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. Az pedig éppen a törvény előtti egyenlőség érvényesülését szolgálja, hogy az említett jogszabályok mindenki számára olyan bíró közreműködését garantálják, akitől az ügy tárgyilagos megítélése nyilvánvalóan elvárható”.² Az Emberi Jogok Európai Bírósága által a MIRACLE EUROPE KFT kontra MAGYARORSZÁG ÜGYBEN 2016. január 12.-én hozott ítéletében is megállapításra került, hogy az adott ügyet nem a „törvény által felállított bíróság” tárgyalta. Az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdését tehát megsértették.³ Az EJEB ítéletében részletesen kifejtette nézeteit az ügyelosztási renddel kapcsolatban.

Az ügyek elosztása kulcsfontosságú elem a bíróságok pártatlansága szempontjából. Az ügyek elosztását illetően a Velencei Bizottság – az Európa Tanács előírásaival összhangban – úgy véli, hogy „egy ügyben az eljáró bírót csak törvényben előre meghatározott, objektív és átlátható követelmények alapján lehet kijelölni.” Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) ítélezési gyakorlata szerint az Emberi Jogok Európai Egyezményének (EJEE) 6. cikke szerinti „törvény által felállított” kifejezés azt hivatott biztosítani, hogy „egy demokratikus társadalomban a bírósági szervezet nem a végrehajtó hatalom mérlegelésétől függ, hanem az Országgyűléstől származó törvények szabályozzák.” A kodifikált joggal rendelkező országokban az sem fordulhat elő, hogy a bírósági rendszer szervezését az igazságügyi hatóságok mérlegelésére bízzák, bár ez nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak ne lenne némi mozgásterük a vonatkozó hazai jogszabályok értelmezésében. Az EJEE 6. cikkében kifejezetten szereplő megfogalmazás mellett, miszerint az „eszköznek”, amelyen keresztül a tisztességes tárgyalás keretében igazságot kell szolgáltatni, nemcsak „törvény által felállított” bíróságnak, hanem egyben „független” és „pártatlan” bíróságnak is kell lennie általános és konkrét értelemben egyaránt [...], ebből az is következik, hogy a konkrét ügyeket tárgyaló

² 36/2013. (XII.5.) AB hat. [31-33]

³ MIRACLE EUROPE KFT kontra MAGYARORSZÁG ÜGY (57774/13. sz. kérelem) ÍTÉLET STRASBURG, 2016. január 12., 17. oldal 67. pont

bírákat vagy bírói tanácsokat ne ad hoc, illetve ad personam válasszák ki, hanem objektív és átlátható követelmények alapján.

Az eljáró egyes bírók (illetve tanács) előzetes meghatározásának rendje egy bíróságon belül, vagyis az általános és objektív alapelvek alkalmazása, kulcsfontosságú. Egyértelműen kell jelezni, ki viseli a megfelelő ügykiosztásért a végső felelősséget. A nemzeti jog esetenként rendelkezik arról, hogy a bíróságok elnökei jogosultak kijelölni az egyes eljáró bírákat. Ebben a jogkörben azonban van tere a mérlegelésnek, amellyel az elnök visszaélhet, például nyomást gyakorolhat a bírókra azzal, hogy túlterheli őket ügyekkel, vagy éppen csak jelentéktelen ügyeket rendel hozzájuk. Arról is gondoskodhat, hogy egyes politikailag érzékeny ügyek bizonyos bírókhoz kerüljenek, vagy bizonyos bírókhoz ne kerüljenek. Ezzel rendkívül hatékonyan lehet befolyásolni a folyamat végeredményét.⁴

Vizsgálni szükséges, hogy a magyar eljárási törvények és bírósági szervezeti törvény megfelelően biztosítja-e a törvényes bíróhoz való jogot az egyes eljárások során. Alapvető probléma a magyar szabályozással kapcsolatban, hogy széles körű nem automatikus bíró kijelölési jogot biztosít a bírósági vezetők részére.⁵ Még mindig általánosnak tekinthető az eljáró bíró kijelölésekor (szignálás), hogy a bírósági vezetők szubjektív alapú ügynevezett kézi szignálást alkalmaznak. Ilyen szignálási rendet alkalmaztak a bírósági szervezeti rendszeren belül a 80-as években is. Erre azért volt szükség ezidőben, hogy a bírósági vezető kontrollálni tudja, ki milyen ügyet kap. Így is ki tudták védeni azt, hogy egy kényes ügyet „megbízhatatlan” a szervezeti és párt érdekeket figyelembe nem vevő bíró kapjon. Az sem véletlen, hogy ezzel szemben a legtöbb nyugat-európai országban a mai napig is a teljesen automatikus a vezető szubjektív döntésétől független szignálási rendet alkalmaznak kivéve ezzel a törvényes bíróhoz való jog megsértését. Ehhez szorosan kapcsolódva a magyar bírósági szignálási szisztéma problémáját jelenti az is, hogy a bíróság működését érintő fontos okból igazgatási úton (vezetői egyszemélyi döntése alapján), bármikor eltérhetnek az éves ügyelosztási tervtől vagy a szignálási rendtől⁶ ami miatt a kézi szignálás teljesen önkényessé válhat.

A fentiek mellett a törvényes bíróhoz való jog érvényre jutását hátrányosan érintheti az is, hogy bármikor nyilvános indokolás nélkül átszignálhatnak ügyeket egyik bíróról a másik bíróra. A bírósági vezetőknek az ügyfél részére semmilyen indokolási kötelezettsége nincs tekintetben, hogy milyen okból, és milyen szervezeti érdek alapján kerül átszignálásra az ügy. Az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlata szerint a parttalan és formális indokok alapján foganatosított átszignálások alapjaiban sértik a törvényes bíróhoz való jogot. „Az Alkotmánybíróság a DMD GROUP a.s. kontra Szlovákia ügyben is iránymutatónak tartotta azokat a téziseket, amelyeket a Bíróság ugyan nem büntető ügyben, de „egy, a bírósági munkateher enyhítése címén végrehajtott átszignálással összefüggő ügyben mondott ki, jelesül, hogy »a bírói függetlenségnek és a jobbiztonságnak a jogállamiság szempontjából betöltött kiemelkedő jelentősége azt igényli, hogy rendkívül világosak legyenek azok a szabályok, amelyeket egy adott ügyben kell alkalmazni, világos biztosítékok legyenek az objektivitás és az átláthatóság végett és mindenekelőtt annak érdekében, hogy az önkényességnek a látszatát is elkerüljék az ügyek bírókra való kiszignálásában.« Ezzel összefüggésben »mivel a munkateher megosztására vonatkozó eljárási szabályok sem kimerítőek nem voltak, és jelentős mozgásszabadságot biztosítottak az adott bíróság elnökének«, a szlovák kormány nem tudta

⁴ MIRACLE EUROPE KFT kontra MAGYARORSZÁG ÜGY (57774/13. sz. kérelem) ÍTÉLET STRASBURG, 2016. január 12., 8. oldal

⁵ Lásd: 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet 30-31. § BÜSZ. (Ravasz László: Bírói függetlenség és a tisztességes eljáráshoz való jog – Debreceni Jogi Műhely, 2015. évi (XII. évfolyam) 3-4. szám (2015. december)

⁶ Lásd: Bszi. 11. § (2) bekezdés és BÜSZ 32. § (Ravasz László: Bírói függetlenség és a tisztességes eljáráshoz való jog – Debreceni Jogi Műhely, 2015. évi (XII. évfolyam) 3-4. szám (2015. december)

meggyőzően bizonyítani, hogy az »átszignálás objektív alapokon nyugodott-e és az átszignálásban megvalósult igazgatási mérlegelés átlátható paraméterekre mutatott-e«⁷

██████████ az MTA tiszteleti tagja is rámutat A „törvényes bíró” és kijelölése a konkrét ügyben című tanulmányában arra hogy, eszmetörténetileg a törvényes bíróhoz való jognak a jogállami igazságszolgáltatás ismérveként felfogott elve a liberalizmusnak az abszolutizmus kormányzati „igazságszolgáltatásával” folytatott vitájából származik. Éppen ezért nem meglepő, hogy ennek az alapelvnek a hatókörét eredetileg csupán az igazságszolgáltatás védelmére szánták a végrehajtó hatalom szakszerűtlen beavatkozásaival szemben. Ez az egyirányú szemlélet azonban nem maradt meg, mivel később, a Weimari Alkotmányban garantálásával a törvényes bíróhoz való jog elvének a törvényhozó hatalommal szemben is kötőhatást tulajdonítottak: Eszerint a törvényhozónak a Megfelelő szabályok megalkotásával biztosítani kell, hogy minden egyes ügyre előre meghatározott legyen, melyik bíróság melyik ítélőtanácsa és melyik bírója fog abban ítéletet hozni. A törvényes bíróhoz való jog alapelve azonban magán az igazságszolgáltatáson belül és ellenében is kezdte kifejteni hatását: Miután alapjogként vagy legalábbis alapjoghoz közelálló jogként értelmezték, az egyén abból adódó szubjektív joga mindenfajta közhatalom aktusai ellen és ezáltal a bírói intézkedéssel történő korlátozások ellen is védelmet kell, hogy biztosítson. A címzeteknek ezzel a kibővítésével párhuzamosan a törvényes bíróhoz való jog alapelveből adódó kötőhatás tartalmi elemeinek további kibontása is megkezdődött. A Szövetségi Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint a törvényes bíró garanciája ugyanis nem csupán annak formális biztosítására korlátozódik, hogy az egyes ügyekben a bíró illetékessége absztrakt-általános törvényi előírásból adódjon; hanem ez az alapelv felöleli az alaptörvény bíróképéből adódó bírói tevékenység olyan materiális minősítési ismérveit is, mint amilyen a bíró függetlensége és pártatlansága (GG. 97. Art.).⁸

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

1.) A fenti elveket jelen ügyre vetítve megállapítható, hogy a Gyulai Törvényszék a 14.Bf.21/2019/29. számú végzése a törvényes bíróhoz való jog követelményének nem felelt meg. A Be. 608. § (1) bekezdése a.) pontja alapján az ítélet hatályon kívül helyezésének van helye, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (Bsz) 8. § (1) bekezdése alapján senki sem vonható el törvényes bírójától. A 8. § (2) bekezdés alapján a törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.

A bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás 114. § (1) bekezdése szerint a Bsz) 9. § (1) bekezdése alapján a bíróság elnöke minden év december 10. napjáig a következő tárgyévre vonatkozóan ügyelosztási rendet határoz meg. Az ügyelosztási rendnek tartalmaznia kell, hogy a bírák, a bírósági titkárok, bírósági ügyintézők mely ügyekben járhatnak el (ügybeosztás), és hogy az ügyek kiosztására milyen szabályok szem előtt tartásával kerül sor (ügykiosztás).

A fenti garanciális szabályok biztosítják, hogy az ügyek elosztása és tárgyalása előre meghatározott elvek mentén, kiszámíthatóan és átláthatóan történjen, abban szubjektív döntések ne játszanak szerepet.

⁷ DMD GROUP a.s. kontra Szlovákia, 2010. október 5. 66. §, 67-68. § és 70. §). (36/2013 (XII.5.) AB határozat, (Ravasz László: Bírói függetlenség és a tisztességes eljáráshoz való jog – Debreceni Jogi Műhely, 2015. évi (XII. évfolyam) 3-4. szám (2015. december)

⁸ Sonderdrucke aus der Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, Originalbeitrag erschienen in: Magyar jog 42 (1995), S. 286.

A Gyulai Törvényszék 2019. október 1. napján módosított Ügyelosztási rendje B. mellékletei határozzák meg a törvényszéken eljáró bírók által intézett és tárgyalt ügycsoportokat. Az Ügyelosztási rend mellékletében [REDACTED] a törvényszékre beosztott bírók által intézett I. fokú ügyek tekintetében van feljogosítva a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények tárgyalására. Az Ügyelosztási rend B.3. számú mellékletében a fellebbviteli ügyek elbírálására beosztott és kirendelt bírók között [REDACTED] nem szerepel.

Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács nem az előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölhető tanácsként járt el, eljárása sértette a Bszi. 8. § (1) bekezdését és elvonta a terhelteket a törvényes bírójától.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a Be. 608. § (1) bekezdés a.) pontjába ütközően a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, ezért a bíróság határozatának meghozatalára a hivatkozott eljárási szabálysértéssel került sor.

A törvényes bíró megítélésékor nem elegendő az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó rendelkezéseit figyelembe venni. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényben (továbbiakban Bszi.) szerepel a szolgálati beosztás szisztémája, amelynek az eljárási törvények rendelkezései mellett ugyanolyan hangsúlyt kell kapnia egy konkrét ügyben a törvényes bíró meghatározásakor. A Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre meghatározott ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. **A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró.**

Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében az előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekéből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával, objektív alapokon történhet. A törvényes bírótól való elvonás tilalma – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgáltatási beosztás szisztémája és emellett ugyanilyen súllyal jönnek számításba az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. (36/2016. (XII. 05.) AB határozat indokolás [32] és [33], 21/2014. (VII. 15.) AB határozat indokolás [75] és 3375/2017. (XII. 22.) AB határozat indokolás [40].)

Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozataiból egyértelműen levezethetően a törvényes bíróhoz való jog fogalmi eleme az ügyelosztási rend, amely biztosítja az objektivitást és a személytelenséget.

A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy az ügyben a II. fokú eljárásban a tanács elnökeként eljáró [REDACTED] az ügy kiosztásakor hatályos ügyelosztási rend alapján nem felelt meg a törvényes bíró követelményeinek, amelynek következtében a Be. 608. § (1) bekezdés a)

pontja alapján megállapíthatóan olyan súlyú eljárási szabálysértés valósult meg az ügyben, amely esetben olyan alapjogsérelmet is jelentett a bírói döntést érdemben befolyásolta.

2.) Az eljárás adataiból megállapíthatóan a II. fokú eljárásban 2019. április 9. és 2019. november 22. napja között olyan inaktív időszak (közel 8 hónap) telt el, amely alatt az ügyben érthető ok nélkül nem történt semmi, annak ellenére, hogy a terhelt az egész büntető eljárás hatálya alatt letartóztatásban volt, amely körülmény önmagában a soron kívüli eljárás követelményét is támasztja az eljáró hatóságok és bíróságok részére.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott, 2/2017. (III. 10.) AB határozatának indokolása az EJEB gyakorlatát is részletesen elemezve kifejtette, hogy a nemcsak a nyilvánvalóan hosszú, de az abszolút értelemben rövidnek látszó eljárás is egyezményesértő lehet, ha abban a bíróság (vagy hatóság) részéről – az eljárás alatt álló személynek fel nem róható – jelentősebb, indokolatlan tétlenségi időszakok tapasztalhatók (inaktivitás). Inaktivitásnak tekinthető, ha a bíróság nem jár el megfelelő gyorsasággal, illetve nem tesz erőfeszítéseket az eljárás folytatására vagy az adott eljárási cselekmény végrehajtásának elősegítésére. Az EJEB inaktívnak tekinti az eljárás azon részét, amikor általában fél évet meghaladóan nem történik előrelépés az eljárásban.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó határozataiban is rögzítette, hogy az ésszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog egyik részjogosítványa {3024/2016. (II. 23.) AB határozat indokolás [18]}, ezért az Alaptörvényben biztosított azon jogok körébe tartozik, amelyek sérelme alkotmányjogi panasz alapját képezheti. 3174/2013. (IX. 17.) AB végzés indokolás [18]).

Jelen ügyben megállapítható, hogy a II. fokú bíróság az I. fokon kiszabott büntetés enyhítésének mellőzésével összefüggésben alapjogot sértő módon tett eleget indokolási kötelezettségének akkor, amikor a teljes eljárás viszonylag rövid időtartamával indokolta a büntetés enyhítésének mellőzését, annak ellenére, hogy a II. fokú eljárásban közel 8 hónapos inaktív időszak bizonyítható. A Be. 561. § (3) bekezdés f) pontjából egyértelműen levezethető a kiszabott büntetés alapjául szolgáló megfelelő indokolás szükségessége, ennek elmulasztása szintén a terhelt tisztességes eljáráshoz való jogát sérti.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozat arról, hogy az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet – 1 darab)

Mellékelten csatolom a teljes bizonyító erejű ügyvédi meghatalmazást, amely az Alkotmánybíróság Ügyrendje értelmében kifejezetten az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviseletre jogosít.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet – 1 darab)

Az Abtv. 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az indítványozó kijelentette, hogy a jelen alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványban szereplő személyes adatok nyilvánosságra hozatalához **nem járul hozzá.**

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek – 5 darab)

Békési Járásbíróság 1.B.34/2018/26. számú ítélete
Gyulai Törvényszék 14.Bf.21/2019/29. számú végzése
Gyulai Törvényszék 2019. október 1. napján módosított Ügyelosztási rendje

Kelt: ██████████ 20. március 10. napján.

Tisztelettel:

